

Број/Број: 01,02,03-05-426/07
Сарајево/Сарајево, 30.10.2007. године

IZVJEŠTAJ SA SEMINARA O PARLAMENTARNOJ KONTROLI OSLO, 22. i 23.10.2007.

Na poziv Parlamenta Kraljevine Norveške, a s ciljem počinjanja saradnje vezane za izvršavanje kontrolne funkcije parlamenata, delegacija Parlamentarne skupštine BiH, u kojoj su bili:

1. Beriz Belkić, zamjenik predsjedavajućeg Predstavničkog doma PSBiH
2. Lazar Prodanović, poslanik u Predstavničkom domu i član Komisije za finansije i budžet u PSBiH
3. Marin Vukoja, sekretar Doma naroda PSBiH
4. Mirsada Bukarić-Kovačević, rukovodilac Sektora za međunarodne odnose i protokol,

učestvovala je, 22 i 23.10.2007., u radu Seminara.

Domaćin prve debate bio je Svein Roald Hansen, zamjenik predsjedavajućeg Stalne komisije (komiteta) za kontrolu i ustavna pitanja sa saradnicima.

Gosp. Hansen prezentirao je osnovne zadatke ovog komiteta, posebno naglašavajući da je u okviru njihove nadležnosti od 1993. godine kontrola Vlade i javne administracije, te zadatak predlaganja izmjena u ustavu (uz obrazloženje da svaki prijedlog izmjene Ustava mora proći „još jedne izbore“), te pitanja vezana za izbore. Istakao da ovaj komitet ima centralnu ulogu između državnog suda i registriranih nejasnoća, anomalija (komitet odlučuje da li je potrebno pokretati sudski postupak). Zadatak ovog komiteta je i formiranje grupe za razmatranje mišljenja o konkretnim slučajevima koji im se prezentiraju. Gosp. Hansen posebno je naglasio da su članovi Komiteta istaknuti političari, s dugogodišnjim iskustvom u raznim organima vlasti(gosp. Per-Kristian Foss, obavljao dužnost ministra finansija u Vladi Kraljevine Norveške od 2001. do 2005. , gđa Magnhild Meltveit Kleppa, ministrica za socijalna pitanja od 1997. do 2000.). **Najvažniji dio njihovih aktivnosti vezan je za kontrolu rada onih koje je izabrao narod da kreiraju budućnost.** Kroz rad ovog komiteta data je šansa i manjinama da mogu pokrenuti određena ispitivanja.

Gosp. Hansen je također istakao da u okviru ovog komiteta djeluju potkomiteti od koji je najvažniji **državna revizija, čiji je osnovni zadatak kontrola državnog računovodstva, odnosno državnih institucija, što podrazumijeva reviziju javne administracije.** Njihov je zadatak također da kontroliraju provođenje onoga što je Parlament usvojio (da li se provode u djelo svi zaključci Parlamenta). Na čelo revizije, prema riječima gosp. Hansena, biraju se (na prijedlog političkih stranaka) lica s dugogodišnjim parlamentarnim iskustvom. Formalno, izbor vrši Parlament. Ekonomska revizija je najvažniji zadatak državne revizije, posebno su istakli domaćini (s tim u vezi dokumentirani su konkretni slučajevi nadzora revizije u pojedinim oblastima života. Isto tako izneseni su primjeri kada Vlada donese odluku koju nije moguće provesti, kada ekonomija onemogućava izvršenje).

Bh. delegacija podržala je inicijativu za uvođenje prakse kontrole, što podrazumijeva demokratsku kontrolu kojom se kontroliraju zloupotrebe.

Beriz Belkić je, u ime bh. delegacije, iskazao interes za pomoć Parlamenta Norveške Parlamentarnoj skupštini BiH za obuku revizora, o čemu je uputio i zvaničan dopis predsjedniku

Parlamenta Norveške. Također je podržao način predlaganja zakona, naglašavajući da su vlade te koje predlažu, a parlament usvaja, mada se i u BiH primjenjuje isti koncept kao i u Norveškoj. Domaćini su, na pitanje bh. delegacije, dali pregled tehničke organizacije Komiteta, odnosno načina rada te kadrovsku popunjenost (zastupljenost).

Gosp. Carl.I. Hagen, član Komiteta i sa zaduženjem za kontrolu ustavnih pitanja, posebno je istakao rad ovog komiteta s ciljem da se „moć ne zloupotrijebi“. Dajući pregled razvoja norveškog društva, izgradnjom državne administracije koja je nastala kao potreba u razvoju društva, stvarane su nove službe, ali i veća mogućnost zloupotreba javnih sredstava. Posebno naglasio da je Komitet u (današnjem“ obliku zaživio u punom kapacitetu od 1993. godine odvajajući se od drugih, čime je i postignuto „usavršavanje kontrole“). Gosp. Hagen je dalje iznio niz metoda kako i ko može pokrenuti inicijativu za kontrolu, pri čemu se posebno osvrnuo na potrebu postojanja nezavisnog novinarstva i novinara upućenih da prate ovu problematiku, što može imati značajnu ulogu u ukazivanju na određene anomalije. Posebno je naglasio da ovaj komitet djeluje preventivno, dodajući da samo Parlament u plenumu može donijeti odluku o kontroli određenih predmeta.

Gosp. Beriz Belkić je, u ime bh. delegacije, domaćine upoznao sa dosadašnjim aktivnostima na ovom planu u Parlamentarnoj skupštini BiH, posebno naglašavajući neutralnost, sve izraženiju transparentnost, te da se dostignuti stepen ne bi smio devalvirati. S tim u vezi izrazio je zadovoljstvo sa svim što nam je Komitet za kontrolu i nadzor Parlamenta Norveške prezentirao i naglasio da bi nam ova iskustva mogla koristiti u našem daljnjem razvoju kontrole, posebno u pitanjima revizije i kontrole ustavnih pitanja.

RAZGOVOR S DRŽAVNIM REVIZOROM

gosp. Jorgen Kosmo, glavni revizor Kraljevine Norveške, iznio je pregled organizacije Ureda za reviziju koji ima 520 zaposlenih kao i osnovne karakteristike rada ove nezavisne ustanove. Naglasio je da su otvorenost, timski rad, uzajamno poštovanje, nezavisnost - među ključnim stavkama potrebnim za uspješan rad ove institucije. Obrazložio je norveški princip djelovanja - balansa u radu: Parlament: najviši zakonodavni organ vlasti izabran voljom naroda (ustav); Vlada je na vlasti dok ima povjerenje Parlamenta; sudstvo je nezavisno; nadgledanje i praćenje državnih finansija, da li se provode i troše na zakonom predviđen način, da li je poreska politika u redu, izmirenje duga, osnovni su zadaci revizije. Pored revizije finansijskih institucija, značajna je i ona koja se odnosi na reviziju rada u ministarstvima, podministarstvima. Gosp. Kosmo upoznao je bh. delegaciju s organizacijom (tehničkim detaljima) Ureda za reviziju te načinom izbora revizora svake četiri godine (poslovni odbor državne revizije). Također je naglasio da se u okviru revizije ministarstava vrši i revizija preduzeća, bolnica i javnih ustanova koje su jednim dijelom u vlasništvu norveške države. Naveo da se 12-14 izvještaja godišnje dostavlja Parlamentu . Javnost dokumenta postižu objavljivanjem na internet starnici, a nakon toga se oglašavaju na pres-konferencijama (novinarima se daje vremena da se upoznaju sa svim detaljima revizorskog izvještaja o čemu mogu postavljati i adekvatna pitanja).

Gosp. Kosmo izrazio je spremnost za podršku Parlamentarnoj skupštini BiH u obuci i razmjeni znanja i iskustava u oblasti revizije. Veliku otvorenost pokazao je u odgovorima na mnoga pitanja bh. delegacije, vezana za pomenutu oblast ali i za mnoga druga koja se tiču rada Parlamenta, imajući u vidu njegovo dugogodišnje iskustvo na čelu Parlamentarne skupštine Norveške. Delegacija BiH posebno se zahvalila gosp. Kosmu za njegov nesebičan doprinos u pomoći za rekonstrukciju unutrašnjosti zgrade Parlamentarne skupštine BiH, ali i budućoj podršci na koju PSBiH u računa.

RAZGOVOR S DRŽAVNIM OMBUDSMENOM

Gosp.Arne Fliflet, parlamentarni ombudsmen Norveške, dao je prikaz-historijat razvoja djelatnosti zaštite parava u skladu s razvojem države. Istakao je da je u regionu institucija ombudsmena prvo ustanovljena u Danskoj (1955.), a u Norveškoj 1963. godine, te da je u svim zemljama (uključujući

i Švedsku) organizacija ista. Na čelu su provjereni pravnici, uglavnom sudije vrhovnog suda. Aktivnosti ove institucije preventivno su usmjerene na zaštitu ljudskih prava. Ombudsmen je nezavisan i ima neutralnu i nezavisnu ulogu.

Organizacijski broje trideset pravnika, određeni broj ekonomista, administrativno i osoblje za kadrovske poslove. Ombudsmen nema zamjenika, obavezan je pregledati sve žalbe a posebno je bitno da ima povjerljiv odnos s medijima, s naglaskom na posebnu potrebu prisnog odnosa s medijima na lokalnom nivou.

Gosp. Belkić upoznao je gosp. Flifleta s problemima izbora ombudsmena u BiH, te procedurom i načinom provođenja odluka u vezi s tim, kao i reformama koje se provode. Također je iskazao interes za način afirmacije javnosti za značaj ombudsmena, te istakao nepovjerenje građana prema instituciji, upravo zbog neobavezujućih odluka i preporuka koje donosi. Naveo je i sve specifičnosti bh. društva, koje se u tranzicijskom periodu susreće s mnogim problemima (otpuštanje radnika, neriješena imovinska pitanja i sl.).

Na kraju razgovora istaknuto je da je parlament institucija preko koje se može ukazati na masovna kršenja ljudskih prava.

RAZGOVOR S GOSP. PER-KRISTIAN FOSSOM

O kontroli utroška finansijskih sredstava delegaciju Parlamentarne skupštine BiH upoznao je Per-Kristian Foss , član Komiteta za nadzor i bivši ministara finansija u Vladi Kraljevine Norveške od 2001. do 2005. Govorio je o načinu planiranja i donošenja budžeta te njegovom izvršenju. Posebno je informirao sagovornike o sredstvima koje Norveška ima od nafte, o ogromnom suficitu, penzionim fondovima gdje najviše sredstava biva plasirano. Govorio je o vrsti i načinu štednje, ali i o porezima koji proizilaze iz zarade, dobiti. Ulaganjem u fondove (posebno penzione) i čuvanjem osnovnih vrijednosti života (očuvanje zdravlja, okoline, zdrav život) stanovnici Norveške žive sve duže. Posebno je naglasio da se Norvežani ponose ulaganjem u fondove kojima se ne rukovodi političkim već etičkim normama, te da se vodi računa da sredstva iz ovih fondova ne budu uložena u eventualnu proizvodnju oružja (posebno kasetnih bombi za čiji se prestanak proizvodnje Norveška posebno zalaže) za masovno uništenje.

Gosp.Foss je, u skladu s pitanjem Beriza Belkića kako se novac od poreza vraća najnižim organizacionim jednicima, istakao da svi prihodi od poreza idu državi, a zatim se s jednog mjesta dijele (vraćaju se općini i drugim), u skladu s utvrđenim kriterijima (zavisno koliko stanovnika živi u općini, koliko starih, koliko djece predškolskog, školskog uzrasta).Također je naveo da nema jedinstvenog računa plaćanja, već da sva ministarstva imaju zasebne račune s kojih se vrše finansijske transakcije.

RAZGOVOR S GĐOM HELGOM HALNES

Gđa Halnes, koja rukovodi Potkomitetom za kontrolu obavještajnih službi, istakla da je njihov rad reguliran posebnim zakonom u norveškom parlamentu. Naglasila da su parlamentarni samo u imenu, odnosno da su izabrani od parlamenta, te da rade u ime parlamenta. Komuniciraju sa Parlamentom Norveške jednom godišnje u formi izvještaja, ali imaju permanentnu komunikaciju s ministrima pravosuđa i odbrane u Vladi Kraljevine Norveške. Posebno je naglasila veliku samostalnost u radu, s mogućnošću pristupa svim arhivima. Ovo proizilazi iz činjenice, kako je navela gđa Halnes, da smo svi djeca hladnog rata. Potkomitet dijelom čine političari, a dio su eksperti. Istakla je dobru međunarodnu saradnju ovog potkomiteta. Najavila je održavanje konferencije, koja će se, pod okriljem Parlamenta Norveške, održati sljedeće godine u Oslu a bit će posvećena ljudskim pravima, pravnoj i nacionalnoj sigurnosti.

Gosp. Belkić izrazio je nadu da će članovi komisija PSBiH koje se bave ovom problematikom, početkom novembra, imati priliku direktno se upoznati sa svim segmentima rada potkomiteta za kontrolu obavještajnih i sigurnosnih poslova u Parlamentu Norveške.

REZIME: Članovi Komiteta za kontrolu i ustavna pitanja izrazili su zadovoljstvo prilikom da su mogli prenijeti svoja dosadašnja iskustva u radu i posebnostima s kojima se susreću. Izrazili su spremnost za nastavak dobre i otvorene saradnje s predstavnicima PSBiH na svim poljima, posebno u funkcioniranju revizije, ombudsmena, obavještajnih službi i dr.

**SASTANAK S GOSP. THORBJORN JAGLANDOM, PREDSEDNIKOM PARLAMENTA
KRALJEVINE NORVEŠKE**

Delegaciju PSBiH primio je, 23.10.2007., i predsjednik Parlamenta Kraljevine Norveške Thorbjorn Jagland.

U razgovoru je gosp. Jagland izrazio dobrodošlicu i zadovoljstvo što delegacija BiH učestvuje na značajnom seminaru o parlamentarnoj kontroli. Istakao da će norveški parlament nastaviti kontinuirano podržavati BiH, o čemu postoji puna saglasnost u Parlamentu. Posebno je pokazao interes za aktuelnu situaciju u regionu, a naročito u BiH.

Gosp. Belkić je, u ime Parlamentarne skupštine BiH, iskreno zahvalio na doprinosu norveškog parlamenta, te izrazio zadovoljstvo susretom s predsjednikom Parlamenta zemlje koja prema BiH gaji iskren, srdačan i korektan odnos. Ponovio je zahtjev za pomoć u edukaciji revizora. Uz posebnu zahvalnost za finansijsku pomoć u rekonstrukciji velike sale PSBiH, koja je i nazvana norveškom salom, informirao je predsjednika Jaglanda o skorom nastavku rekonstruktivnih radova na fasadi zgrade PSBiH. Također je iznio optimistički stav u vezi sa situacijom u BiH i njenom budućnošću.

Pripremila: Mirsada Bukarić-Kovačević
Rukovodilac Sektora za međunarodne odnose i protokol

Dostaviti:

- kolegijima oba doma PSBiH
- Kolegiju Sekretarijata
- Komisiji za vanjske poslove
- Komisiji za finansije i budžet
- Ustavnoj komisiji
- Sektoru za međunarodne odnose i protokol